

Anonimizuota versija

Vertimas

C-481/21 – 1

Byla C-481/21

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2021 m. rugpjūčio 4 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Verwaltungsgericht Wiesbaden (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. liepos 30 d.

Pareiškėjas:

TX

Atsakovė:

Bundesrepublik Deutschland

<...>

VERWALTUNGSGERICHT WIESBADEN (Vysbadeno administracinis teismas)

NUTARTIS

Administracinėje byloje

TX,

<...>

pareiškėjas,

<...>

prieš

LT

Bundesrepublik Deutschland (Vokietijos Federacinė Respublika),
atstovaujama *Bundeskriminalamt Wiesbaden* (Vysbadeno federalinis kriminalinės
policijos biuras),
<...>

atsakovę

dėl

teisės į duomenų apsaugą

Verwaltungsgericht Wiesbaden 6-oji kolegija <...>

<...>

<...> 2021 m. liepos 30 d. nutarė:

I. Sustabdyti bylos nagrinėjimą.

II. Pagal SESV 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl šio klausimo:

1. Ar 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuria panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89; toliau – Direktyva (ES) 2016/680), 15 straipsnio 3 dalis ir 1 dalis, siejamos su 14 straipsniu, atsižvelgiant į Direktyvos (ES) 2016/680 54 straipsnį, turi būti aiškinamos taip, kad pagal šias nuostatas yra leidžiama nacionalinė reglamentavimo tvarka,

a) kurioje nustatyta, kad esant bendriems duomenų valdytojams, kurie atsakingi už duomenų tvarkymą, už saugomus duomenis faktiškai atsakinga institucija neprivalo būti nurodoma, ir

b) pagal kurią, be to, leidžiama nepateikti teismui esminių atsisakymo suteikti teisę susipažinti su duomenimis motyvų?

2. Jeigu į pirmojo klausimo a ir b dalis būtų atsakyta teigiamai: ar Direktyvos (ES) 2016/680 15 straipsnio 3 dalis ir 1 dalis yra suderinamos su Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtinta teise į veiksmingą teisinę gynybą, nors iš teismo tokiu būdu atimama galimybė

a) pagal nacionalinės proceso teisės nuostatas per administracinį procesą, kurį sudaro keli etapai, patraukti

dalyvauti byloje kaip trečiąjį asmenį dar vieną suinteresuotą ir faktiškai atsakingą instituciją, kuri privalo duoti sutikimą leidimui susipažinti su duomenimis, ir

- b) iš esmės patikrinti, ar įvykdyti reikalavimai, keliami atsisakymui suteikti teisę susipažinti su duomenimis ir ar atsisakiusi leisti susipažinti su duomenimis institucija juos taikė teisingai?

3. Ar, atsisakius leisti susipažinti su duomenimis, taigi ir nesuteikus Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtintos teisės į veiksmingą teisinę gynybą, yra neteisėtai varžoma laisvė pasirinkti profesiją pagal Pagrindinių teisių chartijos 15 straipsnį, jeigu saugoma informacija naudojama siekiant neleisti duomenų subjektui vykdyti norimos veiklos, motyvuojant tuo, kad tariamai kyla grėsmė saugumui?

Motyvai:

I.

- 1 Pareiškėjas siekia susipažinti su savo duomenimis, kuriuos atsakovė saugo INPOL sistemoje. INPOL sistema – tai bendra procedūra, kaip ji suprantama pagal Direktyvos (ES) 2016/680 21 straipsnį, už kurią kaip centrinė institucija (BKAG [*Bundeskriminalamtgesetz* (Federalinio kriminalinės policijos biuro įstatymas), toliau – BKAG] 2 straipsnio 3 dalis: bendra policijos informacinė sistema) yra atsakingas *Bundeskriminalamt* (Federalinis kriminalinės policijos biuras, toliau – BKA). Policijos informacinėje sistemoje atsakomybė už duomenų apsaugą, t. y. už tai, kad centrinėje institucijoje (taigi – BKA) saugomi duomenys būtų renkami ir suvedami į sistemą teisėtai ir būtų teisingi bei aktualūs, tenka toms institucijoms, kurios tiesiogiai suveda duomenis į INPOL sistemą. Šią atsakingą instituciją turi būti įmanoma identifikuoti (BKAG 31 straipsnio 2 dalis). Be *Bundesdatenschutzgesetz* (Federalinis duomenų apsaugos įstatymas) 57 ir 58 straipsniuose įtvirtintų duomenų subjekto teisių, tvarkant duomenis policijos informacinėje sistemoje taikoma speciali taisyklė, kad leidimą susipažinti su policijos informacinėje sistemoje (nagrinėjamu atveju – INPOL) tvarkomais duomenimis pagal BKAG 57 straipsnį suteikia *Bundeskriminalamt*, gavęs atitinkamos institucijos, kuriai tenka duomenų apsaugos teisės nuostatomis grindžiama atsakomybė pagal 31 straipsnio 2 dalį, *sutikimą* (BKAG 84 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys).
- 2 Nagrinėjamoje byloje pareiškėjas, pretendavęs į tvarkos prižiūrėtojo darbo vietą muzikos festivalyje, buvo patikrintas saugumo aspektu. Saugumo patikrinimas parodė, kad dėl pareiškėjo rasta viena „atitiktis“, ir todėl jo kandidatūra buvo atmesta. Ieškovas paprašė leisti susipažinti su INPOL saugomais duomenimis, susijusiais su jo asmeniu. 2017 m. kovo 24 d. *Bundeskriminalamt* iš dalies leido jam susipažinti su duomenimis dėl sunkaus sveikatos sutrikdymo <...>. Gavus pareiškėjo užklausą, šią datą per prieštaravimo procedūrą, atliktą po leidimo iš

dalies susipažinti su duomenimis suteikimo, atsakinga institucija, *Landeskriminalamt Nordrhein-Westfalen* (Šiaurės Reino-Vestfalijos regioninis kriminalinės policijos biuras), iš INPOL sistemos tariamai ištrynė. Vis dėlto 2020 m. liepos 29 d. *Landrat* (apskritis viršininkas), veikiančio *Kreispolizeibehörde Herford* (Herfordo apskrities policijos tarnyba) vardu, rašte kaip duomenų patikros siekiant galimo duomenų ištrynimo data (*Aussonderungsprüffrist*) nurodyta 2027 m. gegužės 31 d.

- 3 Be to, pareiškėjui buvo pranešta, kad saugoma ir daugiau su juo susijusių duomenų. Palyginus bendrąjį interesą susipažinti su saugomais jo asmens duomenimis ir duomenis saugančios institucijos interesą užtikrinti pirmiau minėtų duomenų slaptumą, paaiškėjo, kad konkrečiu atveju pareiškėjo interesas gauti informaciją yra mažiau svarbus. Atsisakymo leisti susipažinti su duomenimis toliau pagrįsti nereikia.
- 4 Dėl 2020 m. birželio 3 d. *Bundeskriminalamt* sprendimo, patvirtinto 2021 m. kovo 2 d. sprendimu dėl prieštaravimo, pareiškėjas 2021 m. balandžio 3 d. pateikė skundą bylą nagrinėjančiame teisme. Nagrinėjant skundą ir per teismo posėdį 2021 m. liepos 20 d. *Bundeskriminalamt* ir teismui atsisakė pateikti paaiškinimus dėl atsakingos institucijos. Nepaisydamas aiškaus teismo paragavimo, BKA jos neįvardijo. BKA atstovas per teismo posėdį tik paaiškino, kad BKA nėra duomenų turėtojas. Nei rengiantis teismo posėdžiui, nei per jį ši institucija, nepaisydama teismo prašymo, nesutiko ir atsisakė nurodyti motyvus, kodėl negalima leisti susipažinti su šios nežinomos atsakingos institucijos saugomais duomenimis. Kalbant apie motyvus, buvo nurodytas tik šiuo metu tariamai iš informacinės sistemos ištrintas sunkus sveikatos sutrikdymas, kuris neva buvo politiškai motyvuotas. Tačiau daugiau informacijos ir šiuo klausimu nebuvo suteikta.

II.

1. EUROPOS SAJUNGOS PAGRINDINIŲ TEISIŲ CHARTIJA

5 Pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnis

Asmens duomenų apsauga

1. Kiekvienas turi teisę į savo asmens duomenų apsaugą.
2. Tokie duomenys turi būti tinkamai tvarkomi ir naudojami tik konkrečioms tikslams ir tik atitinkamam asmeniui sutikus ar kitais įstatymo nustatytais teisėtais pagrindais. Kiekvienas turi teisę susipažinti su surinktais jo asmens duomenimis bei į tai, kad jie būtų ištaisomi.
3. Nepriklausoma institucija kontroliuoja, kaip laikomasi šių taisyklių.

6 Pagrindinių teisių chartijos 15 straipsnis

Laisvė pasirinkti profesiją ir teisė dirbti

1. Kiekvienas turi teisę į darbą ir užsiimti laisvai pasirinkta profesija ar veikla.
2. Kiekvienas Sąjungos pilietis turi laisvę ieškoti darbo, dirbti, pasinaudoti įsisteigimo teise ir teikti paslaugas bet kurioje valstybėje narėje.
3. Trečiųjų šalių piliečiai, kuriems leista dirbti valstybių narių teritorijose, turi teisę į tokias pačias darbo sąlygas kaip ir Sąjungos piliečiai.

7 Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis**Teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą**

Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo byla per kiek įmanoma trumpesnę laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas.

Asmenys, neturintys pakankamai lėšų, turi gauti nemokamą teisinę pagalbą, jei tai reikalinga užtikrinti teisę į veiksmingą teisingumą.

8 Pagrindinių teisių chartijos 52 straipsnis**Teisių ir principų taikymo sritis ir aiškinimas**

1. Bet koks šios Chartijos pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimas turi būti numatytas įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės. Remiantis proporcingumo principu, apribojimai galimi tik tuo atveju, kai jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrus interesus arba reikalingi kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.
2. Šios Chartijos pripažintos teisės, reglamentuojamos Sutartyse, įgyvendinamos jose nustatytais sąlygomis ir neperžengiant jose nustatytų ribų.
3. Šioje Chartijoje nurodytų teisių, atitinkančių Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, esmė ir taikymo sritis yra tokia, kaip nustatyta toje Konvencijoje. Ši nuostata nekliaudo Sąjungos teisėje numatyti didesnę apsaugą.
4. Šios Chartijos pripažįstamos pagrindinės teisės, atsiradusios iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, aiškinamos remiantis tomis tradicijomis.

5. Principus apibrėžiančios šios Chartijos nuostatos gali būti įgyvendinamos Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų priimtais įstatymo galią turinčiais aktais ir vykdomaisiais aktais bei valstybių narių teisės aktais, kuriuos jos pagal savo įgaliojimus priima įgyvendindamos Sąjungos teisę. Teismo proceso metu jomis galima remtis tik aiškinant tokius aktus ir priimant sprendimą dėl jų teisėtumo.
6. Turi būti visiškai atsižvelgiama į šioje Chartijoje nurodytus nacionalinius aktus ir praktiką.
7. Sąjungos ir valstybių narių teismai skiria deramą dėmesį išaiškinimams, kurie yra parengti siekiant nubrėžti šios Chartijos aiškinimo gaires.

9 Pagrindinių teisių chartijos 54 straipsnis

Draudimas piktnaudžiauti teisėmis

Jokia šios Chartijos nuostata negali būti aiškinama kaip suteikianti teisę pradėti veiklą ar atlikti veiksmą siekiant panaikinti bet kurią šioje Chartijoje pripažįstamą teisę ar laisvę arba apriboti ją labiau, negu numatyta šioje Chartijoje.

2. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuria panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR

10 Direktyvos (ES) 2016/680 15 straipsnis – Teisės susipažinti su asmens duomenimis apribojimai

1. Valstybės narės gali priimti teisėkūros priemones, kuriomis visiškai arba iš dalies būtų apribota duomenų subjekto teisė susipažinti su duomenimis tiek, kiek ir kol toks dalinis arba visiškas apribojimas, tinkamai paisant atitinkamo fizinio asmens pagrindinių teisių ir teisėtų interesų, yra būtina ir proporcinga demokratinės visuomenės priemonė, siekiant:

- a) netrukdyti atlikti oficialius arba teisinius nagrinėjimus, tyrimus ar procedūras;
- b) nepakenkti nusikalstamų veikų prevencijai, tyrimui, atskleidimui ar baudžiamajam persekiojimui už jas arba bausmių vykdymui;
- c) užtikrinti visuomenės saugumą;
- d) užtikrinti nacionalinį saugumą;
- e) apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves.

2. Valstybės narės gali priimti teisėkūros priemones, kuriomis būtų nustatyta, kokioms duomenų tvarkymo kategorijoms gali būti visiškai arba iš dalies taikomi 1 dalies a–e punktai.

3. 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais valstybės narės numato, kad duomenų valdytojas nepagrįstai nedelsdamas turi raštu informuoti duomenų subjektą apie bet kokią atsisakymą suteikti teisę susipažinti su duomenimis arba tokios teisės apribojimą ir tokio atsisakymo ar apribojimo priežastis. Tokia informacija gali būti nesuteikta, jei jos pateikimas pakenktų tikslui, kurio siekiama 1 dalimi. Valstybės narės numato, kad duomenų valdytojas turi informuoti duomenų subjektą apie galimybę pateikti skundą priežiūros institucijai arba siekti teisminės teisių gynimo priemonės.

11 Direktyvos (ES) 2016/680 21 straipsnis – Bendri duomenų valdytojai

1. Valstybės narės tais atvejais, kai du ar daugiau duomenų valdytojų kartu nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones, numato, kad jie turi būti laikomi bendrais duomenų valdytojais. Jie tarpusavio susitarimu skaidriai nustato savo atitinkamą atsakomybę už šios direktyvos nuostatų, visų pirma susijusių su duomenų subjekto naudojimąsi savo teisėmis ir su jų atitinkamomis pareigomis pateikti 13 straipsnyje nurodytą informaciją, vykdymą, išskyrus atvejus, kai, ir tiek, kiek atitinkama duomenų valdytojų atsakomybė nustatoma Sąjungos arba valstybės narės teise, kuri yra taikoma duomenų valdytojams. Tokiu susitarimu nustatomas informacinis punktas, skirtas duomenų subjektams. Valstybės narės gali nustatyti, kuris iš bendrų duomenų valdytojų gali atlikti vieno bendro informacinio punkto funkciją, kad duomenų subjektai galėtų pasinaudoti savo teisėmis.

2. Nepaisant 1 dalyje nurodyto susitarimo sąlygų, valstybės narės gali numatyti, kad duomenų subjektas naudojasi savo teisėmis remiantis pagal šią direktyvą priimtomis nuostatomis kiekvieno iš duomenų valdytojų atžvilgiu ir prieš kiekvieną iš jų.

<...>

4. Valstybės narės numato, kad duomenų valdytojas turi dokumentuoti faktines arba teises priežastis, kuriomis pagrįstas sprendimas. Ta informacija pateikiama priežiūros institucijoms.

12 Direktyvos (ES) 2016/680 54 straipsnis – Teisė imtis veiksmingų teisminių teisių gynimo priemonių prieš duomenų valdytoją arba duomenų tvarkytoją

Nedarant poveikio jokioms galimoms administracinėms arba neteisminėms teisių gynimo priemonėms, įskaitant teisę pateikti skundą priežiūros institucijai pagal 52 straipsnį, valstybės narės numato duomenų subjekto teisę imtis veiksmingų teisminių teisių gynimo priemonių, jeigu jis mano, kad jo teisės, nustatytos pagal šią direktyvą priimtose nuostatose, buvo pažeistos dėl jo asmens duomenų tvarkymo nesilaikant tų nuostatų.

Direktyvos (ES) 2016/680 konstatuojamosios dalys

- 13 (44) [V]alstybės narės turėtų turėti galimybę priimti teisėkūros priemones, kuriomis vadovaujantis informacijos teikimas duomenų subjektams galėtų būti atidėtas, apribotas arba kuriomis vadovaujantis tokios informacijos būtų galima neteikti, arba teisėkūros priemones, kuriomis duomenų subjektų teisė susipažinti su savo asmens duomenimis būtų visiškai arba iš dalies apribota, tiek, kiek ir tol, kol tokia priemonė, tinkamai paisant atitinkamo fizinio asmens pagrindinių teisių ir teisėtų interesų, yra būtina ir proporcinga demokratinės visuomenės priemonė, siekiant netrukdyti atlikti oficialius arba teisinius nagrinėjimus, tyrimus ar procedūras, nepakenkti nusikalstamų veikų prevencijai, tyrimui, atskleidimui ar baudžiamajam persekiojimui už jas arba bausmių vykdymui, užtikrinti visuomenės saugumą arba nacionalinį saugumą arba apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves. Duomenų valdytojas turėtų įvertinti, konkrečiai ir atskirai išnagrinėdamas kiekvieną atvejį, ar teisė susipažinti su duomenimis turėtų būti iš dalies arba visiškai apribota;
- 14 (45) apie bet kokią atsisakymą suteikti teisę susipažinti su duomenimis arba tokios teisės apribojimą duomenų subjektui iš principo turėtų būti pranešta raštu, kartu nurodant faktines arba teises priežastis, kuriomis pagrįstas sprendimas;
- 15 (46) bet kokie duomenų subjekto teisių apribojimai turi atitikti Chartiją ir EŽTK, kaip išaiškinta atitinkamai pagal Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, ir visų pirma tokiais apribojimais negalima pažeisti tų teisių ir laisvių esmės;
- 16 (47) fizinis asmuo turėtų turėti teisę reikalauti, kad su juo susiję netikslūs asmens duomenys būtų ištaisyti, visų pirma kalbant apie su faktais susijusius duomenis, ir teisę reikalauti juos ištrinti, jeigu tokių duomenų tvarkymas pažeidžia šią direktyvą. Tačiau teisė reikalauti ištaisyti duomenis neturėtų daryti poveikio, pavyzdžiui, liudytojų parodymų turiniui. Fizinis asmuo taip pat turėtų turėti teisę į tai, kad duomenų tvarkymas būtų apribotas, kai jis ginčija asmens duomenų tikslumą, o jų tikslumo arba netikslumo patvirtinti neįmanoma, arba kai asmens duomenys turi būti išsaugoti, nes jie bus naudojami kaip įrodymas. Visų pirma vietoj asmens duomenų ištrynimo turėtų būti apriojamas tvarkymas, jeigu konkrečiu atveju yra pagrįstų priežasčių manyti, kad jų ištrynimasis galėtų padaryti poveikį teisėtiems duomenų subjekto interesams. Tokiu atveju duomenys, kurių tvarkymas yra apribotas, turėtų būti tvarkomi tik tuo tikslu, dėl kurio jie nebuvo ištrinti. Būdai, kuriais būtų ribojamas asmens duomenų tvarkymas, galėtų, *inter alia*, būti tokie: perkelti atrinktus duomenis į kitą duomenų tvarkymo sistemą, pavyzdžiui, archyvavimo tikslais, arba padaryti atrinktus duomenis neprieinamus naudotojams. Automatizuotuose susistemintuose rinkiniuose tvarkymo ribojimas iš esmės turėtų būti užtikrinamas techninėmis priemonėmis. Tai, kad asmens duomenų tvarkymas yra apribotas, turėtų būti rinkinyje nurodyta taip, kad būtų aišku, kad asmens duomenų tvarkymas yra apribotas. Apie tokį asmens duomenų ištaisymą ar ištrynimą arba jų tvarkymo apribojimą turėtų būti informuojami gavėjai, kuriems tie duomenys buvo atskleisti, ir kompetentingos institucijos, iš

kurių netikslūs duomenys buvo gauti. Duomenų valdytojais taip pat turėtų toliau tokių duomenų neplatinti[.]

3. *Gesetz über das Bundeskriminalamt und die Zusammenarbeit des Bundes und der Länder in kriminalpolizeilichen Angelegenheiten (Bundeskriminalamtgesetz, Įstatymas dėl Federalinės kriminalinės policijos biuro ir federacijos bei žemių bendradarbiavimo kriminalinės policijos reikaluose, toliau – BKAG), <...>*

17 BKAG 2 straipsnio 3 dalis – centrinė institucija

<...>

3. *Bundeskriminalamt*, kaip centrinė institucija, vadovaudamasi šiuo įstatymu, tvarko bendrą policijos informacinę sistemą.

18 BKAG 31 straipsnio 2 dalis – Atsakomybė pagal duomenų apsaugos teisės nuostatas policijos informacinėje sistemoje

<...>

2. ¹Policijos informacinėje sistemoje atsakomybė pagal duomenų apsaugos teisės nuostatas už centrinėje institucijoje saugomus duomenis, t. y. už duomenų rinkimo teisėtumą, suvedimo į sistemą leistinumą, teisingumą ar aktualumą, tenka toms institucijoms, kurios tiesiogiai suveda duomenis. ²Atsakingą instituciją turi būti galima identifikuoti. ³Atsakomybė už duomenų užklausos automatizuotu būdu leistinumą tenka duomenis gaunančiai institucijai.

19 BKAG 84 straipsnis – Duomenų subjekto teisės

1. ¹Be *Bundesdatenschutzgesetz* (Federalinis duomenų apsaugos įstatymas) 57 ir 58 straipsniuose įtvirtintų duomenų subjekto teisių, tvarkant duomenis policijos informacinėje sistemoje taikoma speciali taisyklė, kad leidimą susipažinti su policijos informacinėje sistemoje tvarkomais duomenimis pagal *Bundesdatenschutzgesetz* 57 straipsnį suteikia *Bundeskriminalamt*, gavusi atitinkamos institucijos, kuriai tenka duomenų apsaugos teisės nuostatomis grindžiama atsakomybė pagal 31 straipsnio 2 dalį, sutikimą. ²Jeigu susipažinti su duomenimis, saugomais federalinės žemės sistemoje, leidžia *Landeskriminalamt* (Federalinės žemės kriminalinės policijos biuras), jis ją gali susieti su nuoroda į duomenų, kuriuos į policijos informacinę sistemą suvedė federalinė žemė, rinkinį. ³Ištaisant, ištrinant asmens duomenis ir apribojant jų tvarkymą, *mutatis mutandis* taikomas pirmas sakinytis tuo atveju, kai duomenys tvarkomi policijos informacinėje sistemoje.

4. 2017 m. birželio 30 d. *Bundesdatenschutzgesetz* (Federalinis duomenų apsaugos įstatymas, toliau – BDSG) <...>, iš dalies pakeistas 2021 m. birželio 23 d. Įstatymo 10 straipsniu <...>

20 BDSG 57 straipsnis – Teisė susipažinti su duomenimis

<...>

4. Esant 56 straipsnio 2 dalies sąlygoms, duomenų valdytojas gali nesuteikti teisės susipažinti su duomenimis pagal 1 dalies pirmą sakinį arba pagal 1 dalies antrą sakinį šią teisę iš dalies arba visiškai apriboti.

<...>

6. ¹Duomenų valdytojas privalo nedelsdamas raštu informuoti duomenų subjektą apie teisės susipažinti su duomenimis nesuteikimą arba apribojimą. ²Tai netaikoma, kai vien informacijos apie šiuos duomenis suteikimas sukeltų grėsmę, kaip tai suprantama pagal 56 straipsnio 2 dalį. ³Informuojant duomenų subjektą pagal pirmą sakinį, nurodomi tokio sprendimo motyvai, nebent motyvų nurodymas sukeltų grėsmę tikslui, kurio siekiama atsisakant suteikti arba apribojant teisę susipažinti su duomenimis.

7. ¹Jeigu duomenų subjektas pagal 6 dalį informuojamas apie teisės susipažinti su duomenimis nesuteikimą arba apribojimą, šia teise jis gali pasinaudoti ir per federalinį duomenų apsaugos priežiūros pareigūną. ²Duomenų valdytojas privalo informuoti duomenų subjektą apie šią galimybę ir apie tai, kad jis pagal 60 straipsnį gali kreiptis į federalinį duomenų apsaugos priežiūros pareigūną arba į teismą. ³Jeigu duomenų subjektas pasinaudoja savo teise, nurodyta pirmame sakinyje, jo pareikalavimu teisė susipažinti su duomenimis turi būti suteikta federaliniam duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui, nebent aukščiausia kompetentinga federalinė institucija konkrečiu atveju nustato, kad tai sukeltų grėsmę federacijos arba federalinės žemės saugumui. ⁴Federalinis duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas informuoja duomenų subjektą bent jau apie tai, kad buvo atlikti visi reikalingi patikrinimai arba kad jis atliko peržiūrą. ⁵Šiame pranešime gali būti nurodyta, ar buvo nustatyta duomenų apsaugos teisės srities pažeidimų. ⁶Iš federalinio duomenų apsaugos priežiūros pareigūno pranešimo duomenų subjektui neturi būti įmanoma padaryti išvadų dėl duomenų valdytojo turimos informacijos, jeigu duomenų valdytojas nesutinka leisti susipažinti su daugiau duomenų. ⁷Duomenų valdytojas turi teisę atsisakyti duoti sutikimą tik tiek ir tol, kiek ir kol tai atitinka 4 dalyje numatytą pagrindą atsisakyti suteikti teisę susipažinti su duomenimis arba ją apriboti. ⁸Federalinis duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas taip pat informuoja duomenų subjektą apie jo teisę siekti teisminės apsaugos.

8. Duomenų valdytojas privalo dokumentuoti faktinius arba teisinius savo sprendimo motyvus.

21 BDSG 56 straipsnis – Duomenų subjekto informavimas

10

1. Jeigu duomenų subjektų informavimas apie jų asmens duomenų tvarkymą yra numatytas arba nustatytas specialiose teisės nuostatose, be kita ko, slaptųjų priemonių atveju, jiems siunčiamame pranešime turi būti bent jau ši informacija:

- 1) 55 straipsnyje nurodyti duomenys,
- 2) duomenų tvarkymo teisinis pagrindas,
- 3) asmens duomenų saugojimo laikotarpis arba, jei tai neįmanoma, kriterijai, taikomi tam laikotarpiui nustatyti,
- 4) jei taikoma, asmens duomenų gavėjų kategorijos bei
- 5) prireikus papildoma informacija, visų pirma tais atvejais, kai asmens duomenys buvo surinkti apie tai nežinant duomenų subjektui.

2. 1 dalyje numatytais atvejais duomenų valdytojas informavimą gali atidėti, apriboti arba jo neatlikti tiek ir tol, kiek ir kol informavimas kelia grėsmę

- 1) 45 straipsnyje nurodytų uždavinių vykdymui,
- 2) viešajam saugumui arba
- 3) trečiųjų asmenų teisiniams interesams,

kai interesas išvengti šių grėsmių nusveria duomenų subjekto interesą gauti informaciją.

2. *Verwaltungsgerichtsordnung* (Administracinio proceso kodeksas, toliau – *VwGO*)

22 *VwGO* 65 straipsnio 2 dalis

<...>

2. Jeigu teisiniuose santykiuose, dėl kurių vyksta ginčas, dalyvauja ir tretieji asmenys tokiu būdu, kad sprendimas ir jų atžvilgiu gali būti priimtas tik bendrai, juos privaloma patraukti dalyvauti byloje (būtinasis patraukimas dalyvauti byloje trečiojo asmens statusu).

23 *VwGO* 99 straipsnio 2 dalis

<...>

2. Bylos dalyvio prašymu *Oberverwaltungsgericht* (apeliacinis administracinis teismas), nerengdamas žodinio nagrinėjimo, nutartimi nustato, ar atsisakymas pateikti dokumentus arba bylas, perduoti elektroninius dokumentus arba suteikti informaciją yra teisėtas. Jeigu aukščiausioji federalinė institucija atsisako pateikti

arba perduoti dokumentus, bylas, elektroninius dokumentus arba suteikti informaciją motyvuodama tuo, kad jų turinio paskelbimas pakenktų federacijos interesams, sprendimą priima *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas); tas pats taikoma, kai nagrinėti bylą iš esmės priklauso *Bundesverwaltungsgericht* jurisdikcijai pagal 50 straipsnį. Prašymas pateikiamas teismui, kurio jurisdikcijai priklauso nagrinėti bylą iš esmės. Šis teismas perduoda prašymą ir pagrindinės bylos medžiagą pagal 189 straipsnį kompetentingai kolegijai. Šios kolegijos reikalavimu vyriausioji priežiūros institucija turi pateikti dokumentus arba bylas, perduoti elektroninius dokumentus arba suteikti informacijos, kurių ji nepateikė, neperdavė arba nesuteikė remdamasi 1 dalies antru sakiniu. Ji turi būti patraukta dalyvauti byloje trečiojo asmens statusu. Bylos nagrinėjimui taikomos nuostatos, kuriomis reglamentuojamas fizinė konfidencialios informacijos apsauga. Jeigu šių nuostatų negali būti laikomasi arba jeigu kompetentinga priežiūros institucija nurodo, kad dokumentų arba bylų pateikimas arba elektroninių dokumentų perdavimas teismui yra nesuderinamas su specialiaisiais konfidencialumo ir konfidencialios informacijos saugumo pagrindais, šie dokumentai laikomi pateiktais pagal penktąjį sakinį, jeigu dokumentai, bylos arba elektroniniai dokumentai teismui pateikiami vyriausiosios priežiūros institucijos nurodytose patalpose. Pagal penktąjį sakinį pateiktoms byloms, elektroniniams dokumentams ir pagal aštuntąjį sakinį nurodytiems specialiems pagrindams 100 straipsnis netaikomas. Teismo nariai turi laikytis konfidencialumo reikalavimų; iš sprendimo motyvų negali paaikšti konfidencialių dokumentų, bylų, elektroninių dokumentų ir informacijos pobūdis ir turinys. Teisėjų statuso neturintiems darbuotojams taikomos personalo patikimumo užtikrinimo tvarka. Nutartį galima apskųsti atskiruoju skundu, išskyrus atvejus, kai ją priima *Bundesverwaltungsgericht*. Sprendimą dėl skundo, pateikto dėl *Oberverswaltungsgericht* nutarties, priima *Bundesverwaltungsgericht*. Skundų nagrinėjimui *mutatis mutandis* taikomi ketvirtas–vienuoliktas sakiniai.

III.

- 24 Direktyvos (ES) 2016/680 54 straipsnyje numatyta, kad duomenų subjektas turi teisę imtis veiksmingų teisminių teisių gynimo priemonių, kaip tai nustatyta Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje. Teisminė teisių gynimo priemonė gali būti veiksminga tuomet, kai teismas turi galimybę peržiūrėti institucijos sprendimą. Šią galimybę jis turi tik su sąlyga, kad nurodomi atsisakymo leisti susipažinti su duomenimis motyvai ir, kai taikoma bendroji procedūra, kaip antai nagrinėjamos INPOL sistemos atveju, įvardijama institucija, kuri yra atsakinga už nagrinėjamus duomenis ir kuri nesutiko, kad būtų leista su jais susipažinti. Ji turi duoti arba – kaip įvyko nagrinėjamu atveju – neduoti sutikimo leisti susipažinti su duomenimis. Atsakinga institucija neišvengiamai dalyvauja priimant administracinį aktą, kurį sudaro keli etapai, ir todėl trečiojo asmens statusu turi būti patraukiama dalyvauti ir administracinėje byloje (*VwGO* 65 straipsnio 2 dalis), nes tuo atveju, jeigu duoti sutikimą buvo atsisakyta neteisėtai, teismas turėtų pakeisti jį teismo sprendimu. Juk be būtino sutikimo BKA neturėtų teisės leisti susipažinti su duomenimis (BKAG 84 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny). Tačiau jeigu teismui, nagrinėjančiam bylą dėl leidimo

susipažinti su duomenimis, atsakinga institucija nenurodoma, jis negali jos patraukti dalyvauti byloje ir jos atžvilgiu priimti privalomo sprendimo dėl atsisakymo duoti sutikimą.

- 25 Jeigu administraciniai teismai dėl atsisakymo pateikti motyvus negali kontroliuoti administracinių institucijų veiksmų, teisminės apsaugos garantija turi būti užtikrinama patenkinant skundą (*Verwaltungsgericht Wiesbaden* (Vysbadeno administracinis teismas) suformuota jurisprudencija, žr. 2016 m. vasario 15 d. sprendimą byloje Nr. 6 K 1328/14.WI (*juris*, 27 punktas), 2015 m. rugsėjo 4 d. sprendimą byloje Nr. 6 K 687/15.WI (*juris*, 36 punktas), taip pat 2021 m. kovo 26 d. sprendimą byloje Nr. 6 K 59/20.WI; žr. ir 2019 m. balandžio 18 d. *Verwaltungsgericht Köln* (Kelno administracinis teismas) sprendimą byloje Nr. 13 K 10236/16 (*juris*, 54 punktas)). Tačiau nagrinėjamu atveju tai neįmanoma, nes, nesant būtinojo patraukimo dalyvauti byloje, faktiškai atsakingos institucijos sutikimo negalima pakeisti teisiškai veiksmingu būdu. Šiuo požiūriu aptariama byla skiriasi nuo iki šiol nagrinėtų bylų, kuriose buvo „tik“ atsisakyta leisti susipažinti su pačiais duomenimis, tačiau atsakinga institucija buvo nurodyta. Tokia situacija, kaip antai nagrinėjama šioje byloje, *VwGO* nereglamentuota. *VwGO* 99 straipsnio 2 dalyje tik numatytas vadinamasis *in camera* procesas tuomet, kai atsisakoma pateikti administracinės institucijos dokumentus. Nagrinėjamu atveju po pareiškimo apie atsisakymą, kurį visgi reikėtų motyvuoti, būtų galima pateikti klausimą ir prašymą dėl peržiūros *Bundesverwaltungsgericht*.
- 26 Tačiau nagrinėjamu atveju, dar prieš imantis duomenų turinio klausimo ir sprendimo neleisti susipažinti su duomenimis peržiūros galimybės klausimo, reikia išspręsti atsakingos institucijos, kurios duomenys INPOL sistemoje yra šios bylos dalykas, įvardijimo klausimą. Ši institucija nežinoma ir *Bundeskriminalamt* atsisako nurodyti ją teismui. Nacionalinės teisės aktų leidėjas Direktyvos (ES) 2016/680 21 straipsnio 1 dalį į nacionalinę teisę perkėlė taip, kad duomenų valdytojas pagal BDSG 57 straipsnį yra atsakingas už teisės susipažinti su duomenimis suteikimą arba nesuteikimą duomenų subjektui, o pagal BKAG 84 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį *Bundeskriminalamt* išreiškia kitų atsakingų institucijų poziciją dėl leidimo susipažinti su duomenimis. Tačiau leidimui susipažinti su duomenimis atitinkama atsakinga institucija **turi duoti sutikimą**.
- 27 Tačiau atsisakymas nurodyti faktinę atsakingą instituciją, kuri paprieštarauja teisės susipažinti su duomenimis suteikimui ir atsisako duoti sutikimą, viršija Direktyvos (ES) 2016/680 15 straipsnyje numatytus teisės susipažinti su asmens duomenimis apribojimus. Juk dėl to teismas visiškai netenka veiksmingos teisminės kontrolės galimybės. Tai pasakytina juo labiau, kai nepateikiami šio atsisakymo motyvai arba kai kaip motyvai nurodomi bendro pobūdžio teiginiai apie grėsmę institucijų vykdomiems uždaviniams ir pavojų prevenciją. Taigi pakartojamas įstatymo tekstas, tačiau iš teismo, nepateikiant jam jokios informacijos, visiškai atimama galimybė atlikti subsumpciją atsižvelgiant į šią normą ir patikrinti institucijos atliktos subsumpcijos teisingumą.

- 28 Jeigu būtų išvedama paralelė su atsisakymu pateikti dokumentus administracinėje byloje, motyvai, kuriuose vien tik pakartojamos įstatyme nustatytos atsisakymo sąlygos, neatitiktų reikalavimų, keliamų pareiškimui apie atsisakymą pagal *VwGO* 99 straipsnio 2 dalį. Be to, nagrinėjamu atveju motyvus faktiškai pateikianti institucija lieka nežinoma, taigi ji net negali pateikti arba motyvuoti pareiškimo apie atsisakymą pagal *VwGO* 99 straipsnio 1 dalies antrą sakinį. Tačiau tam, kad būtų užtikrinta veiksminga teisminė apsauga, tuomet, kai institucija atsisako pateikti oficialius aktus, būtinas bent jau informatyvus pareiškimo apie atsisakymą motyvavimas (2020 m. gruodžio 14 d. *Bundesverwaltungsgericht* sprendimas byloje Nr. 6 C 11.18 (27 punktą ir jame pateiktos nuorodos).
- 29 Tam, kad teisminė apsauga galėtų būti veiksminga, institucija, atsisakanti suteikti teisę susipažinti su duomenimis, privalo įtikinamai ir konkrečiai įrodyti, kad esama atsisakymo pagrindų pagal *BDSG* 56 straipsnio 2 dalį, siejamą su 57 straipsnio 4 dalimi. Šiuos reikalavimus atitinkančių motyvų pakaktų norint pagrįsti sprendimą atsisakyti leisti susipažinti su duomenimis (2019 m. spalio 20 d. *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* (Heseno vyriausiasis administracinis teismas) sprendimas byloje Nr. 10 A 2678/18.Z; dėl ankstesnės teisinės padėties žr. 2018 m. balandžio 17 d. *Hessischer Verwaltungsgerichtshof* sprendimą byloje Nr. 10 A 1991/17). Vien tik įstatyminio pagrindo citavimo ar aprašymo nepakanka (1982 m. spalio 29 d. *Bundesverwaltungsgericht* nutartis byloje Nr. 4 B 172/82 (<...> 6 punktą); 2021 m. kovo 26 d. *Verwaltungsgericht Wiesbaden* sprendimas byloje Nr. 6 K 59/20.WI).
- 30 *Bundeskriminalamt* ir nežinoma institucija – kuri gali būti tik policijos įstaiga – nacionalinę teisę aiškina taip plačiai, kad kyla Direktyvą (ES) 2016/680 į nacionalinę teisę perkeliančių teisės normų ir duomenų subjektų teisių ir laisvių esmės kolizija.
- 31 Reikia atsižvelgti ir į tai, kad įrašas INPOL po vadinamojo saugumo patikrinimo, kurio metu, be kita ko, buvo remtasi INPOL esančiais duomenimis, akivaizdžiai lėmė tam tikros formos draudimą vykdyti profesinę veiklą. Dėl šios priežasties buvo pažeistas Pagrindinių teisių chartijos 15 straipsnis, kuriame numatyta, kad kiekvienas turi teisę į darbą ir užsiimti laisvai pasirinkta profesija ar veikla. Nuo šio „draudimo vykdyti profesinę veiklą“ pareiškėjas taip pat negali gintis, nes jam nesuteikiama informacija, nei kuri atsakinga institucija atliko „neigiamą“ įrašą, nei koks įrašas yra kliūtis verstis norima profesine veikla. Neįmanoma ir patikrinti, ar įrašas apskritai yra teisėtas.
- 32 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas negali veiksmingai peržiūrėti institucijos sprendimo, nes, remdamasi nacionalinės teisės norma, atsakinga institucija atsisako ir teismui leisti susipažinti su duomenimis, ir teismas nemato galimybių užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą, atliekant sprendimo peržiūrą iš esmės. Be to, atsisakant nurodyti atsakingą instituciją, negali funkcionuoti ir administraciniame procese numatyti mechanizmai, kaip antai nagrinėjamu atveju būtinas patraukimas dalyvauti byloje trečiojo asmens statusu.

Nacionalinės teisės normos, kuri būtinojo patraukimo dalyvauti byloje atveju leistų teismui dėl konfidencialumo priežasčių šio patraukimo atsisakyti, nėra.

- 33 Todėl veiksminga teisminė apsauga neįmanoma dvejopu aspektu, be to, pažeidžiama ir EŽTK 6 straipsnyje numatyta teisė į teisingą bylos nagrinėjimą.
- 34 Bylą nagrinėjantis teismas laikosi nuomonės, kad atsisakymas nurodyti instituciją, kuriai galiausiai tenka atsakomybė, ypač nepateikiant jokių aiškių motyvų, yra perdėta Direktyvos (ES) 2016/680 15 straipsnio interpretacija, kurią, reikia pripažinti, nacionalinės teisės aktų leidėjas leido priimdamas labai atvirą BDSG 57 straipsnio 6 dalį, siejamą su 56 straipsniu; dėl to nacionalinės teisės norma, atsakovės labai plačiai interpretuojama, pažeidžia Pagrindinių teisių chartijos 8, 15, 47, 52 bei 54 straipsnius ir Direktyvos (ES) 2016/680 14, 15 bei 54 straipsnius.

IV.

- 35 Nutartis neskundžiama.

<...>

DARBINIS VERTINIMAS